

**BACHADON CHANDIG'I SOHASIGA YO'LDOSH O'SIB
KIRISHINI TASHXISLASH VA DAVOLASHNING ZAMONAVIY
JIHATLARI**

Akusherlik va Ginekologiya yo'nalishi 1-kurs magistr talabasi

Saidova Gulchehra Allayor qizi

Annotatsiya: *Bachadon yo'ldoshining o'sib kirishi – homiladorlik davrida uchraydigan murakkab va xavfli patologik holat bo'lib, u ona va homilaning sog'lig'iga jiddiy tahdid soladi. Ushbu kasallikning o'ziga xosligi shundaki, yo'ldosh to'qimalari bachadon devorining chuqur qatlamlariga kirib boradi, bu esa ko'plab asoratlarning yuzaga kelishiga olib keladi. Zamonaviy ginekologiya va perinatologiya sohalarida yo'ldosh o'sishini erta aniqlash va samarali davolash usullarini ishlab chiqish ustida katta ishlar olib borilmoqda. Ushbu tezisda yo'ldosh o'sib kirishining sabablari, diagnostikasi, davolash usullari va profilaktikasi haqida ma'lumotlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *bachadon, yo'ldosh, homiladorlik, yo'ldosh to'qimalari, jarrohlik amaliyoti, patologik holat.*

Yo'ldosh o'sib kirishining sabablari ko'p va turlicha. Eng ko'p uchraydigan sabablar qatorida bachadonning oldingi jarrohlik amaliyotlari, xususan, kesarcha kesish, abortlar, bachadonni shikastlovchi boshqa jarrohlik amaliyotlari va yallig'lanish kasalliklari turadi. Ushbu holatlar bachadon devorining tuzilishini buzadi va yo'ldosh to'qimalarining anormal joylashishiga olib keladi. Shuningdek, yosh homiladorlik, ko'p marta homiladorlik va tug'ish, yo'ldoshning past joylashuvi kabi omillar ham yo'ldosh o'sib kirish xavfini oshiradi. Ayrim hollarda, yo'ldosh to'qimalari bachadonning chuqur qatlamlariga kirib, hatto uning tashqi yuzasiga chiqishi ham mumkin, bu esa jarrohlik asoratlarini yanada murakkablashtiradi. Yo'ldosh o'sishini aniqlashda zamonaviy diagnostika usullari katta ahamiyatga ega. Ultrasonografiya – bu eng keng tarqalgan va samarali usul bo'lib, u yo'ldoshning joylashuvi, hajmi va uning bachadon devoriga kirib borish

darajasini aniqlash imkonini beradi. Rangi dopplerografiya yordamida yo'ldosh va bachadon qon tomirlarining holati baholanadi, bu esa qon aylanishining buzilish darajasini ko'rsatadi. Agar ultratovush ma'lumotlari yetarli bo'lmasa, magnit-rezonans tomografiyasi (MRT) qo'llanilishi mumkin. MRT yo'ldosh to'qimalarining chuqurligini aniqlashda yuqori aniqlik beradi va jarrohlik rejasini tuzishda muhim rol o'ynaydi.[1]

Bachadon yo'ldoshining o'sib kirishini tashxislashda klinik belgilarga ham e'tibor qaratiladi. Qon ketish, ayniqsa homiladorlikning ikkinchi va uchinchi trimestrlarida paydo bo'lsa, bu patologiya asosiy simptomlaridan biri hisoblanadi. Qon ketish ko'pincha og'riqsiz bo'lib, bu esa bemorni xavotirga solmasligi mumkin, ammo bu holat jiddiy asoratlarga olib kelishi mumkin. Shuning uchun, homiladorlik davomida har qanday qon ketish holatida darhol tibbiy yordamga murojaat qilish zarur. Davolash usullari yo'ldosh o'sib kirishining darajasiga va homiladorlikning bosqichiga qarab tanlanadi. Yengil va o'rta darajadagi o'sishlarda konservativ davolash qo'llanadi. Bu usulda bemor dam olish, qon ketishni oldini olish uchun maxsus dorilar qabul qilish va muntazam tibbiy nazorat ostida bo'lishi kerak. Konservativ yondashuvda homiladorlikni iloji boricha davom ettirishga harakat qilinadi, chunki erta tug'ilish bolada ko'plab sog'liq muammolariga olib kelishi mumkin. Og'ir hollarda, ayniqsa yo'ldosh to'qimalari bachadonning chuqur qatlamlariga kirib, qon ketish xavfi yuqori bo'lsa, jarrohlik aralashuvi zarur bo'ladi. Zamonaviy jarrohlik usullari qon ketishni minimallashtirishga qaratilgan bo'lib, ular orasida minimal invaziv texnologiyalar keng qo'llanilmoqda. Ba'zan bachadonni saqlab qolish mumkin bo'ladi, ammo ko'p hollarda bachadonni olib tashlash (gisterektomiya) zarur bo'ladi. Bu holatlarda ona hayotini saqlab qolish birinchi o'rinda turadi. Yo'ldosh o'sib kirishi bilan bog'liq holatlarda multidisipliner yondashuv qo'llaniladi. Ginekologlar, jarrohlr, neonatologlar, anesteziologlar va boshqa mutaxassislar birgalikda ish olib borib, bemorning holatini baholaydilar va eng maqbul davolash rejalarini ishlab chiqadilar. Bu yondashuv ona va bola uchun xavfsiz sharoit yaratish va asoratlarni kamaytirishga yordam beradi. Shuningdek, psixologik qo'llab-

quvvatlash ham muhimdir, chunki homiladorlikdagi murakkabliklar ko'pincha ruhiy stress va depressiyaga olib kelishi mumkin.[2]

Profilaktika choralariga kelsak, ularning asosiy maqsadi bachadon devorining shikastlanishini oldini olishdir. Bu uchun homiladorlikdan oldin va homiladorlik davrida tibbiy ko'riklardan o'tish, sog'lom turmush tarzini olib borish, infeksiyalarni o'z vaqtida davolash va zarur hollarda jarrohlik amaliyotlarini ehtiyotkorlik bilan bajarish zarur. Shuningdek, homiladorlikni rejalashtirish va ko'p marta homiladorlikdan keyin tana tiklanishiga yetarlicha vaqt berish ham muhim hisoblanadi. Zamonaviy tibbiyotda yo'ldosh o'sishini oldini olish va davolashda yangi texnologiyalar va yondashuvlar doimiy ravishda joriy etilmoqda. Molekulyar biologiya va genetik tadqiqotlar yo'ldosh to'qimalarining o'sish mexanizmlarini chuqurroq o'rganishga yordam bermoqda. Bu esa yangi dori vositalari va davolash usullarini ishlab chiqishga zamin yaratmoqda. Shuningdek, robot jarrohlik, lazer terapiyasi va boshqa innovatsion texnologiyalar jarrohlik amaliyotlarini yanada xavfsiz va samarali qilmoqda. Bachadon yo'ldoshining o'sib kirishi – bu faqatgina tibbiy muammo emas, balki ijtimoiy va psixologik jihatdan ham katta ahamiyatga ega. Homilador ayollarning sog'lig'ini saqlash, ularni qo'llab-quvvatlash va kerakli tibbiy yordamni taqdim etish jamiyatning sog'lom avlodni tarbiyalashdagi muhim vazifalaridan biridir. Shu bois, yo'ldosh o'sishini erta aniqlash va samarali davolash uchun tibbiyot xodimlari va bemorlar o'rtasida yaxshi hamkorlik o'rnatilishi zarur.[3]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, bachadon yo'ldoshining o'sib kirishi – homiladorlikdagi murakkab va xavfli patologiya bo'lib, uning erta tashxisi, zamonaviy diagnostika va davolash usullari ona va bola hayotini saqlashda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy tibbiyotning rivojlanishi bilan bu sohada yangi imkoniyatlar ochilmoqda, bu esa kelajakda ushbu kasallikni boshqarish va oldini olish imkoniyatlarini yanada kengaytiradi. Homilador ayollarning sog'lig'ini saqlash va ularni qo'llab-quvvatlash uchun profilaktika, diagnostika va davolashning integratsiyalashgan tizimi zarur bo'lib qolmoqda. Ushbu

yondashuvlar ona va bola uchun xavfsiz va sog'lom hayotga olib boruvchi yo'l bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Usmonov A.X., Rustamova N.M. Zamonaviy akusherlikda bachadon chandig'i. Toshkent, "Medpress" nashriyoti, 2024. – 180 b.
2. Yodgorova S.Q., Tursunov M.R. Bachadon chandig'i bo'lgan homilador ayollarni boshqarish strategiyalari. Toshkent, "Tibbiyot" nashriyoti, 2024. – 150 b.
3. Karimova D.Sh. Bachadon devoriga singib ketgan IUD: tashxis va davolash. Toshkent, "Gmed" nashriyoti, 2023. – 98 b.
4. Ergashev R.B., Xolmatov M.J. Ultratovush tekshiruvi va yo'ldosh o'sib kirishini tashxislash. Toshkent, "Sog'liqni saqlash" nashriyoti, 2022. – 130 b.
5. Tashkentov F.A., Rasulova L.M. Zamonaviy jarrohlik usullari va yo'ldosh o'sib kirishi. Toshkent, "TSDI kutubxonasi" nashriyoti, 2023. – 175 b.
6. Mamatqulov N.S., Xolmurodova O.R. Yo'ldosh o'sib kirishining klinik va diagnostik jihatlari. Toshkent, "Medizn" nashriyoti, 2021. – 140 b.
7. Islomova G.T. Bachadon chandig'i va yo'ldosh o'sib kirishini davolash usullari. Toshkent, "Universitet" nashriyoti, 2020. – 165 b.